

en worden, wordt gegeven met de Kerk bevestigend, die eigenlijk daarvoor scholen is

h heeft men die bezwaar, dat die oor de vijfjaar allengs uitgekomen, elst is thans nt men ach: vrijmaking wjs.

met de Kerk ningen van le geeft aan ikheid niet, verheid ook de subsidie ie niets dan at we zelf

ie niet met-onze christe-ten kan, wat betreft, laten

ij deze ver-oren.

die aan de ook, en vol-beantwo-derwijs, dat De Overheid is ingericht zers er zijn noot worden eten worden de onderwij-

ie zeer diep ingrijpen, is

ich beroept, koken, wan-sidie van de indigheid en

Christelijke ed deel haar hooging der hijke School re zijn daar-ijne ministe-rgden.

te ontwikke-egelijk zeer

gebied der ut de Over-ten het onder-localen ruin tje; dat de egeven voor

ng voor heel ; en daarom val waar se rwaarden te

ist de moei-ld zulk een an de Kerken e vrijheid en or goed zijn

voorwaarde

tot Staats-

illen en vol-Kerke, is het n den cirkel.

chidende van W. Sijthoff's

ot verdelging "geeft antert iten in Neder- is seker een enget de niet e christendom elastieke talen zed bekende, ve als deel I t Nieuw Te- van de SANDR als Deel II: phyl. bewerk teerste de Grot- van ROSENTH

vertaling een afgaan, waarin enen arbeid en itit.

achte van het gave 200 spoe-lassieke werk -340 na Chr.) tbeschrijving, t boot het jaar 1800 om tegt, ving was, wat dschrijving in an onze ken-eheden van

diende Prof. CHWELER uit kstuitgave der stuit uit 1903 de noten, die bladwijzen liet en in de beide vertaling van

oo door het de oude kerk-oor theologen brift, "eenige de Historia

eclesiastica niet onwelkom is", zal worden gekocht.

Het deelt van deel I der Oud-christelijke Geschiedenis is ver beneden de verwachting gebleven.

De prijs was blijkbaar te hoog en is dan ook nu vermindert.

Thans kan men op een reeks van vijf deelen teekenen voor f. 1 per deel.

Als de vertaling der Kerkgeschiedenis van Eusebius, waarvan nu het 1e deeltje verschenen is, met nog twee andere zal voltooid zijn, volgt in een deeltje de Apologeten door Dr. J. A. CHAMER. Ook andere oud-christelijke geschriften zijn reeds in bewerking.

Ik zou het ten zeerste betreuren wanneer deze onderneming, — waarbij van "richting" nu eens heelmaal geen sprake is, en waarom ik mij dan ook de vrijheid veroorloof, aan Prof. MEYER, onder wiens redactie de vertaling staat, in overweging te geven ook onder roosche en gereformeerde philologen van profes-sie naar medewerkers tusschen, — moest mislukken.

Een soort Bibliotheek van Kerkvaders in Nederlandsche vertaling, zou zeer zeker, nits het gebruik der oorspronkelijke teksten er niet bij vermindert werd, bevorderlijk kunnen zijn aan de kennis en de studie van het oud-christelijk verleden.

En zelfs zonder dit beding zou zij althans aan een niet al te oppervlakkige kennis daarvan bevorderlijk kunnen zijn.

2. *Treffel en Zwaard*. Tweemaandelijks Tijdschrift, uitgegeven door en onder redactie van het Comité tot verspreiding van de beginselen der Confessionele Vereeniging. Leiden. A. L. de Vlieger, 1908.

De 2e Aflevering van dezen elfden jaargang van dit tijdschrift, van welke redactie Dr. P. J. KROMMIG, voorzitter en Dr. J. P. DE BIE, secretaris zijn, opent met een artikel van Dr. KROMMIG: *Het Christelijk beginsel en het gymnasium*. Dit artikel is een rede, gehouden in Juli 1907 bij de bevordering van de leerlingen van het Maria-gymnasium te Rotterdam tot een hogere klasse. „In nog maar al te kleine kring wordt over het geheel het hooge belang van een Christelijk, dat wil voor mij zeggen een Gereformeerd, gymnasium verstaan. Daarom is het niet overbodig de hooge betekenis van ons Christelijk beginsel in zijn meest zuiveren, d. i. zijn gereformeerden vorm, op Gymnasium gebied nog eens meer opzettelijk te doen uitkomen“.

Alus de redenaar, die mijne iniens goed heeft gedaan met zijn rede op te nemen in zijn Tijdschrift. Dit pleidooi voor het hooge belang van een gereformeerd gymnasium kan zoo ook velen bereiken, die het anders niet zouden vernemen.

En het is een goed en overtuigend pleidooi.

Dr. F. J. LOS zet in dit nr. zijn studie over de *geschiedenis der Nederlandsche geloofsbijbelijenis* voort.

Een lezenswaardig stuk.

Bijdelijk een *Bezoekverhaal* o. a. van Dr. A. H. DE HARTOG: *De Heliasten*; van Dr. A. KUYPER: *Van de hemelse Gods*; van Dr. J. KOK: *Gods Huis en de Psalmen*, en G. WISSE: *Het Psalterium*.

Treffel en Zwaard kost per jaargang f. 3.60.

3. J. VAN ANDEL, *Kort Begrip der Christelijke Religie*. J. H. Kok, Kampen.

In deze nieuwe uitgave van het *Kort Begrip* zijn door Dr. VAN ANDEL terwijl hij de vragen en antwoorden onveranderd liet, alleen sommige teksten, die in bestaande uitgaven gevonden werden, weggelaten of wel door anderen vervangen. Zijn doel was daarbij „den band tusschen het Kort Begrip en de Heliastische Schrift klaarder aantewijzen“. Het wil mij voorkomen, dat hij dit doel metterdaad heeft bereikt.

4. F. J. V. D. T. *Litterarisch-Ethische Fragmenten* van Prof. Dr. J. H. GUNNING. Utrecht, G. J. A. Rijs, 1908.

De titel is een beetje vreemd, zooals ieder, ook de heer VAN DER TAK, bij eenig nader bedenken wel moet insien.

Ik zeg dit hensch niet uit lust tot „faul-finding“. Het boekje geeft fragmenten uit geschriften van wijlen Prof. Dr. J. H. GUNNING.

Verleden jaar gaf de heer V. D. TAK een bundel fragmenten uit de werken van den overleden hoogleraar onder den titel: *Blyft of de Hooft*. Thans heeft hij fragmenten verzameld meer bepaald uit, op het gebied van literaire ethiek en filosofie in het algemeen zijn bewegende, geschriften van den gestorven denker.

Hiermede heeft hij een goed werk gedaan.

Gunning's ideeën talrijkuit had het oog zijner ziel ook voor de esthetische en algemeen wisselende zijde van het leven zoo zijn ontwikkeld. En wat hij dits zag, wist hij dan voor zijn hoorders en lezers zoo juist te vertolken. Niet ieder is echter in het bezit van het vele en velerlei wat hij op deze gebieden heeft geschreven.

Uit die groep zijner werken geeft nu VAN DER TAK wat onze oostelijke naburen aanduiden als: *Lichtstralen*.

Het zijn 184 fragmenten.

Veler inhoud is verrassend, van anderen is hij paradoos, van bijna allen hoog ainsig.

De heer A. FURACKER HONDIJG, Waalsch predikant te Nijmegen, heeft de waarde van dit boekje verhoogd door er een inhoudsopgave met register aan toe te voegen.

Velen zullen van de lezing en herlezing van dit werke genieten, maar 't is geen boekje voor de „welen“.

Vereenigingsleven.

LERWICK EN BALTASOUND.

1.

Met den arbeid, welke te Lerwick en Baltasound verricht wordt in het belang van de Hollandse visschers, die gedurende het seizoen alhier aan den wal komen, zal wel geen onzer lezers onbekend zijn.

Het is inderdaad een sympathiek werk, dat daar verricht wordt namens de „zeekerken“, daarin gesteund door de vereeniging Bethesda, door een tweetal onzer predikanten.

Heiligen het verslag over dien arbeid mededeelt, is wel geschikt, het hart van allen die het belang van onze visschers beseffen, te vervullen met dank aan den Heere, — die ook dit jaar 200 onmiskenbaar Zijnen zegen gaf over het werk ginds, in het hooge Noorden, verricht — maar is tevens ook geschikt om menigeen te prikkelen tot vernieuwingsdrift om het gebod voor dezen arbeid en tot het bepleiten van de belangen ervan in steeds breder kring.

Aldus ongeveer laat Dr. Meijnen van Vlaardingen — die namens Deputaten het verslag inleedt — zich uit, en we zeggen het hem van harte na. Gaarne (wijzen we dan ook met nadruk op dezen tak van christelijke werkzaamheid, want niemand onder ons zal het niet De

als Christus andere apostelen uitzendt, niet bijster groot. En indien er verschil is, dan is het daarom, omdat de Apostolische gemeente Rome in ambts-vergodelijking nog overtreft.

Natuurlijk hangt met deze ambtsleer ook samen het Roomsche onfeilbaarheidsdogma.

Zooals de apostelvader het leert, 200 is het Zijn woord is een decreet, waarvoor de gemeente buigen moet.

In een geschrift „Lichtstralen“ in het Doodenrijke bepleit vader Niehaus het goed recht van de verzegeling der dooden met een beroep op den Engelenzang. De menigte van hemelse heerschers was niet een koor van engelen, maar een schare van afgestorvenen, zielen uit het doodenrijk, die den geboren Zaligmaker kwamen begroeten, som-dar er nu menschele middelaars zouden komen, door wier bemiddeling zij nu ook de zaligheid zouden kunnen verkrijgen.

Uit kracht van de leer, dat het apostelambt een middelambt is, moet de gemeente dergelijke fantasien als openbaringen Gods aannemen. Ja, de consequentie voert de Apostolischen zoover, dat zij het ambt van Apostel vereeren met een mystieke aanbidding, die ons onwillekeurig het woord *afgoderij* op de lippen brengt.

In een van de gerangen der Apostolischen luidt het:

Heerlijk ambt, heerlijk ambt,
Dat als Gods Apostelambt
Ons ten leven is gegeven,
Hem de zonden kan vergeven,
Die zich aan dees' zending klampt.

In een ander gezang heft de gemeente aan:

't Apostelambt is onze rots,
Waarop wij moeten bouwen
Hij is in 't heden onze God
Waarop wij ons vertrouwen.

Een Duitsch gezang gaat, zoo mogelijk, nog verder:

Nun rühmet den Segen, den mein Knecht euch spendet,
Sein Tun erfrischt doch jedes Herz,
Er ist uns zur Speise von Gott gesendet,
Vor seinem Mund fließet jeder Schmerz.
Wer misst die Liebe in meinem Apostel?
Wer wärscht uns rein ohn' seine Hand?
Er trigt den Schlüssel der Höl' und des Todes,
Im Fleische steht hier Gott vor uns.

Hetwefte beteekent: Dankt nu voor den zegen, die mijn knecht over u uitgaat, want wat hij doet is tot verkwijning van elks hart. Hij is ons tot een spijs van God gegeven, en voor zijn mond wijkt alle smart. Wie ontbrekt de liefde in mijn Apostel? Wie wascht ons rein zonder zijn hand? Hij draagt den sleutel der hel en des doods, in het vleesch staat God hier voor ons.

Van zulk een ambtsverzegeling tot de mensch-vergoding is slechts één schrede.

Een opmerker uit Amsterdam, de Vries genaamd, verklaarde eens, dat zijne gerechtigheid niet voldoende was om te verkoeren in de nabijheid van Apostel Krebs. „Toen schreef ik mijnen lieven Apostel Kofman, of hij mij met zijne gerechtigheid wilde dekken, opdat ik met den lieven Vader Krebs en zijne Apostelen in het hemelrijk der Aposteladden ingaan kon, en het heilige vuur mij niet zou verteren.“

Wet heeft Dr. 't Hooft, die dit staaltje van Apostolische wijsheid mededeelt, het recht te zeggen: „Is het, wanneer zulke regelen onder de ogen gebracht worden, te sterk uitgedrukt, als wij hier overnemen de krasse taal, waarmede de Heliastische Catechismus de Paapsche mis-veroordeelt en verkleent. Althoe in het Apostelrecht der Heliastische Apostolische Kerk in den grond anders niet, dan eene verloochening van de enige offerande en het lijden van Jesus Christus, en een vervloekte afgoderij.“

Nen, dit is niet te kras gezegd.

Wanneer onze Catechismus met het oog op de hedendaagse ketterijen mocht vernieuwd worden (hen herziening, die noodig is als breed, als wij zien op den ernst der tijden), dan zal eer zeker met een beslissend, door verantwoordelijke ver-scherpt, tegen dergelijke Christusverloochening het protest der kerk uitgaan.

Ten bewijze, dat we hier inderdaad te doen hebben met miskenning van den algemeenen en eenigen Naam, die tot zaligheid gegeven, en in wien het werk der verlossing volkomen is, nog het volgende.

In een bijeenkomst te Leiden, 21 Oct. 1904, sprak Kofman, terwijl Krebs ook in de vergadering tegenwoordig was:

„Het verheugt mij, dat Leiden wa'rdig geacht is den Zone Gods in Vader Krebs te mogen be-groeten en ontvangen. Wat mij aangaat, ik zeg het *aanvaardig* te zijn. De Zone Gods, ook in het vleesch, kent allen en voor hem is niks verborgen. Daarom tot ulieden de vraag: Kunt zij Hem in Vader Krebs ontmoeten? (De gemeente antwoordt: neen!) Toen ik gisteren op reis ging, was ik eenzijdig verblid mijn God in het vleesch te ontmoeten, doch aan de andere zijde was ik be-vreest. Vader Krebs zeide mij echter bij de ont-moeting: Vrede zij u! Dit was voor mij een steen swan" het graf des harten. Sedert de ongeveer 3 jaren van lichamelijke afwezigheid des A. Apostels Krebs, hadden wij méer kunnen doen. Voor eigen zaken is harder gewerkt dan voor het Werk Gods. Verootmoedigen wij ons alsoo, opdat wij genade verkrijgen van onzen God in en door A. Vader Krebs. In den bijbel leest men: Heer! spreek slechts één woord! Ook wij zeggen tot onzen Heer! Spreek maar één gewandwoord!“

In het verslag wordt dan verder vermeld: „Allen verootmoedigen zich als kinderen bij monde van Vader Kofman, en het gewandwoord nam hunne zonden weg.“

Het summum van wat wij eenvoudig godslastering noemen, staat echter te lezen in een verslag van de begrafenis van Krebs. Hierin worden profetische woorden uit Jes. 53, die van den Midde-laar zijn gezegd, op Krebs toegepast.

„Een onafzienbare lange lijkestoet zette zich door de straten der stad in beweging, zoodat Brunswijk nu zien kon, wanneer het wilde, wie tot hietoe binnen zijn muren gewoond had. Dat aan den ouden, eervolrijken, en eenvoudigen grijaard, vele duizenden menschen in rens en opgewekte Nefde en eerbied gingen, zooals wel seldom een sterveling ten deel is gevallen, sag men hier duidelijk. Men kan hier wel zeggen: hij is als een arme gestorven, maar als een rijke begraven. Hij heeft zijn leven tot schuldloof gegeven, en is uit den angst en het gericht genomen, wijl hij om de misdaad der menschen een geplande was. Hij heeft ziele in menigte; en het besluit en werk des Heeren d'or zijne hand aangevangen, zal tot verschrikking der hel voortgaan ca' verder godjen, daarom, omdat zijne ziel gearbeid heeft.“

Het is uitermoed, dat Dr. Wielenga deze feiten noemt.

Er is metterdaad in deze secte een degeneratie van het Christendom, die schrikwekkend is.

En niets kan beter dienst doen, om deze secte te besprijden, dan haar van de duisternis in het licht te halen, en te toonen, wat ze voor menschevergoding drijft.

Officiële Berichten.

Classis Gouda.

De eerstvolgende vergadering der classis Gouda zal D.V. op Dinsdag 5 Mei te Gouda worden gehouden. Puntten voor het agendum worden ingewacht tot 16 April aan het adres van den eerstoudergeteekende.

Namens de roepende Kerk:

D. B. HAGENDEEK, *procur.*
B. HOOGENDOORN, *scriba.*
Ouderkerk ald Nijel, 31 Maart 1908.

Particuliere Synode van Zuid-Holland (Noordelijk gedeelte).

De vergadering der Particuliere Synode van Zuid-Holland (Noordelijk gedeelte) zal D.V. gehouden worden Dinsdag 16 Juni a.k. te 's-Gravenhage.

Puntten voor het agendum en opgaven van de namen der afgevaardigden worden ingewacht voor 24 Mei a.s. aan het adres van den eerstoudergeteekende, Van Blankenburgstraat 32.

Namens den Kerkraad der roepende Kerk van 's-Gravenhage:

Dr. J. C. DE MOOR.
C. LEON CACHET.
's-Gravenhage, 12 Maart 1908.

Agendum voor de vergadering der Geref. Kerken in de Classe Amersfoort, Dinsdag 14 April 1908, voormiddag 9 uur, te Amersfoort.

1. Opening der vergadering.
2. Onderzoek der credentiaalbriefen.
3. Vaststelling der notulen.
4. Ingekomen stukken.
5. Zending.
6. Rondvraag naar art. 41 K. O.
7. Storting der collecten voor de Theol. School en Hulpheh. Kerken.
8. Storting der quota art. 13 K. O., hetzelfde bedrag als in Januari.
9. Verkiezing van afgevaardigden naar de Provinciale Synode.
10. Regeling van vacaturebeurten.
11. Aanwijzing der roepende Kerk.
12. Vaststelling van het persverslag.
13. Sluiting.

Namens de roepende Kerk van Maatsijldijk:

H. TRENING, *consulent.*

De vergadering der classis Dordrecht zal D.V. gehouden worden op Donderdag 7 Mei a.s. in de Wilhelmijnkerk te Dordrecht. Stukken voor het agendum worden ingewacht voor 22 April bij den eerst ondergeteekende.

Namens den raad der roepende Kerk van H. I. Ambacht:

D. CH. BRUNS, *procur.*
V. VAN MOETFOORT, *scriba.*
H. I. Ambacht, 31 Maart 1908.

Engeland.

Duitschland. De Gemeenschapsverein in Sleeswijk-Holstein.

De Gemeenschapsveren in den laatsten tijd vooral door het spreken in tongen in Hessen-Cassel, en door het veldwinnen van het moeder nisme in de staatskerken van Duitschland, veel van zich spreken. Toch is het Gemeenschapswezen niet eerst in de laatste jaren ontstaan, gelijk wij meermalen hebben medegedeeld. Zelfs heeft de Gemeenschapsverein van Sleeswijk-Holstein van 8 tot 10 Maart 11, haar 50-jarig jubileum te Elmhorn gevierd. Een drietal predikanten der Evangelische landkerk namen aan de feestviering deel, zelfs trad een hunner al feestredenaar op. De vergadering van Zondagnamiddag werd door 900—1000 personen bezocht. Er werd door deze vereeniging jaarlijks 24,000 mark uitgegeven en ontvangen, terwijl de omzet van de boekhandel bijna 45,000 mark bedroeg; het personeel van die boekhandel bestond uit 47 personen. Het evangelieblad *Neem en lees* verscheint in 125,000 exemplaren! Een aanzienlijk getal, dat door schier geen ander stichtelijk blad bereikt werd. De aonding Ivoeren te Sonderburg, die voor eenige jaren als voorstander van de leer der zondeloosheid de vereeniging moest verlaten, heeft zich daarbij weer aangesloten en kreeg toen zijn ambt weer terug. Op de vergadering trad mede als spreker op de predikant Volkman van de Teutsentung te Beiljig, die daarna ook Bijbeloefeningen hield. De voorzitter der vereeniging, de heer Von Tiele van Winkler, noemde het volgende als program der vereeniging:

„Wij hebben volstrekt het doel niet, eene nieuwe secte te vormen. Het is ver van ons om onze leden aan te sporen de Kerk te verlaten. Wij staan op den bodem der Alliantie (erkenning van alle geloovigen, tot welke Kerk zij ook mogen behooren of welke belijdenis zij beaunen). Wij eischen van onze medeleden ten geheele overgave van den wil aan den Heiland en een hartgrondig bekeering. Wij gelooven, dat de geheele Bijbel van Genesis tot Openbaring het Woord Gods is, niet slechts dat hij het Woord Gods bevat, en verwerpen alle Bijbelcritiek, maar eischen goede vertalingen. Wij gelooven aan een eeuwige verdienenis. Wij zijn geen perfectionisten, die zondeloosheid leeren, maar wij gelooven, dat in het bloed van Jesus eene overwinning over elke tekende sonde te verkrijgen is.“

Van hare hopen wij, dat het bestaan van de Gemeenschapsveren hen die de Kerk des Heeren liefhebben, er toe zal brengen, om reformatie der Kerk te zoeken.

Frankrijk. De drie groepen der Protestanten.

De tcestand der Gereformeerde Kerk in Frankrijk is, dunkt ons, sedert de invoering van de wet op scheiding van Kerk en Staat heel wat veranderd. Eerst heeft men, nadat genoemde wet tot stand kwam, eene poging gewaagd, om allen die den Gereformeerden naam dragen in Frankrijk, als het groote Franche Protestantische huisgen in één verband of één organisatie te vereenigen. Doch dit is misluk. Men begreep, dat het beginsel van nationaliteit niet in staat is om ene Kerk bijeen te houden. Er zijn nu in hoofdzaak drie groepen. Vooreerst de liberalen, die niet van het onderteekenen van de een of andere geloofsbelijdenis willen weten; daarna de middenpartij of het centrum, die wel geen geloofsbelijdenis wil onderschrijven, maar toch wettelijk vast te houden aan den geest en de hoofdzak der Gereformeerde belijdenis; ten slotte de rechtelijke, die de geloofsbelijdenis of geloofsverklaring van 1872 tot accoord van Kerkelijke gemeenschap wil verheffen.

De mannen van de linkerszijde houden vol, dat ieder zich bij hen kan aansluiten; ook besluite Calvinisten willen zij in hunne gemeenschap opnemem, en ook anderen in hunne belijdenis vrijlaten. Daarom meenen zij eene organisatie te kunnen scheppen die alle Franche Gereformeerden omvat.

Het centrum beweert veel sympathie te gevoelen voor de rechtvaardigen, maar verlangt ook met de liberalen saam te werken, want het vraagt aan niemand zich bealst uit te spreken omtrent heiligen hij belijdt; men mag Gods Woord uitleggen gelijk men wil. Daarmede kan de rechtelijke zich niet vereenigen. Zij wil dat men niet congregationalistisch zal saamwonen, maar dat de Kerk eene organische eenheid

openbare; en dat dit niet mogelijk is, als men niet eene gemeenschappelijke belijdenis berit als accoord voor Kerkelijke gemeenschap, zal ieder moeten toestemmen, die eenigermate beseft, dat de Kerk eene openbaring zijn moet van het lichaam van Christus.

Ook de rechtelijke wil wel met de andere groepen saamwerken maar onder beding, dat daarbij over de leer, de kerkorde en ook over het financieel beheer niet gehandeld worden zal. Er heeft echter eene samenkomst van vertegenwoordigers der drie groepen plaats gehad, die bewezen heeft, dat men niet tot overeenstemming konen kon omtrent de grondslagen van een gemeenschappelijk vergaderen. Tenslotte ging men uit elkander en besloot alleen dan gemeenschappelijke vergaderingen te zullen houden, wanneer er aangelegenheden te bespreken waren, waarbij de drie groepen belang hebben. Het zou wel kunnen zijn dat de tijd aanraak, waarop zulk eene gemeenschappelijke vergadering ge-houden zou kunnen worden. Immers in Frankrijk leggen de vrijdenkers het er steeds meer op toe om de vrijheid van conscientie aan banden te leggen. Wellicht gevoelen zich eenmaal de drie groepen van de Franche Protestanten ge-roepen, om tegen dat streven te protesteeren en zooveel mogelijk de vrijheid van conscientie te handhaven.

Gemengd Nieuws.

Radicaal optreden tegen de prostitutie. In de stad Pittsburg in N.-Amerika wordt gesteld, goed gevolg de strijd tegen onzindelijkheid gestreden. De politie en de Kerken werken in daren hand aan hand. De *Christian Advocate* van Pittsburg spreekt met lof over het bealst en moedig optreden van Superintendent Mc Quaid en zijne assistenten om de slechte huizen uit te roeien niet alleen, maar ook om de gevallen meisjes en vrouwen te brengen tot burgerlijke deugdzaamheid en een eibaar leven. Hoe zij in dezen te werk gaan, beschrijft dit blad aldus:

„Op zekeren Zaterdagavond werd een om de slechte huizen beruchte straat bezocht. Niet minder dan tachtig meisjes en vrouwen trof men in de helen van ontsicht aan. Allen werden meegenomen naar het hoofdbureau der politie, waar zij op wel-willende wijze werden behandeld. Den daarop vol-genden Maandag werd aan iedereen, die deze ongelukkigen wilde bezoeken, met het doel om ze behulpzaam te zijn het zondig leven vaarwel te zeggen, daartoe de gelegenheid gegeven. Velen maakten van deze gelegenheid gebruik, met het goede gevolg dat menige vrouw en jongedochter gehoor gaf aan het woord van vernieuwing en terechtwijzing. Er waren vrouwen, die schijnbaar en kinderen hadden verlaten en naar hun huis terugkeerden; meisjes, die weer het onderlijk kate opochten. Er waren er natuurlijk ook die van het zondig leven geen afstand wilden doen en zich afkeerig betoonde den goeden raad op te volgen. Aan hen die de verzekering aflegde, dat zij voortaan haar weg wel zouden aanstellen of de stad zouden verlaten, werd de vrijheid terug gegeven. Wie dat niet van zins waren bleven gevangen. Allen werd te verstaan gegeven, dat zij in de stad Pittsburg niet tot het vorig zondig leven konden terugkeeren. En dat, zoo te ondermaal aan welsoverdring in dezen schuldig worden bevonden, de straf ten volle zal worden toegepast.“

Gen. zending. Rusland en Engeland sloten onlangs over Tibet een overeenkomst waarin, zij zich verplichtten geen concessie voor het aanleggen van spoorwegen, wegen, telegraphen te verlenen en ook in de volgende drie jaren geen zending onder welken naam ook in Tibet toe te laten.

De predikant Braun bericht in de *Monatlichen Nachrichten* der Jeussgemeente in Berlijn, dat hij, nadat hij eenz vroude gedurende hare ziekte dik-wils had bezocht na haar overlijden een brief kreeg van den echtgenoot om hem te bedanken voor zijn liefde. Er werd echter bijgevoegd, dat hem door de socialistische vereeniging waartoe hij behoort, verboden was den predikant op de begrafenis te verzoeken. Wij kunnen hieruit zien, wat de leer dat Godsdiens een privé zaak is, beteekent.

WINCKEL.

Door Kinderen.

DE KLOKKETOREN.

IV.

LANGE VACANTIE.

't Ging me op de krigsschool aanvankelijk heel goed. Mijnheer Schubert onze directeur, met den rang van officier, was wel streng maar tevens vriendelijk. Hij had hart voor zijn leer-lingen en wij volden dat zeer goed. Ik deed mijn best, leerde gemakkelijk en vond deze school wel 200 aangenaam als de vorige. Toch, toen de moois dagen kwamen vielen de school-tijden mij wel eens wat heel lang en vond ik sommige vakken wel wat vervelend. Doch ik dacht, straks krijgen we vacantie en dan kun-nen we zes weken lang er ons genoeg van maken.

Maar 't zou eenigzins anders gaan dan ik dacht.

Op den 4den Juli 1906 om half vijf namid-dag (de lessen eindigden om vijf uur) werd er plotseling „ophouden!“ gelast. Dat was iets heel ongewoons op dat uur; alles toch had hier zijn ainsten stipten tijd.

We werden allen bijeengeroepen in een groote zaal, de schermaal. Daar wachtte ons de directeur. Zijn gezicht stond zeer ernstig, ja droevig. We begrepen dat er iets gewichtigz komende was.

„Mijn jonge vrienden,“ zoo sprak hij, „ik heb u een droeve tijding mee te deelen. Ik had gehoopt u tot de vacantie over twee weken hier te houden, maar de tijdsomstandigheden zijn plotseling zoo ernstig geworden, dat mijn plan niet door kan gaan. We moeten nog heden middag van elkaar scheiden, en het is Gode alleen bekend, of we hier allen weder vereenigd zullen worden, en zoo ja, wanneer. Wat ik bedoel zullen uw ouders u wel duidelijk maken, en, vergeet hij met trillende stem er bij; God zegene u en behoeft ons allen en land en volk!“

We waren zeer ontroerd toe we onzen bein-den directeur zoo hoorden spreken, terwijl zijn stem beelde, en hij met moedte zijn aandoening bedwong. Velen onzer barsten in tranen uit.

Doch het duurde niet heel lang. Want toen de directeur was vertrokken, en de onderdirecteuren ons kwam zeggen, dat de school heden voor een poos werd gesloten, dat we onze boeken en andere zaken mee moesten nemen, dat wie buiten woonden, nog heden avond naar hun ouders zouden worden gebracht en eindelijk dat we voorteer thuis konden blijven, en den tijd zoo goed mogelijk besteden — toen begon-nen we, als jongens, de zaak van den besten kant te besien, en waren de tranen spoedig gedroogd. Ja menigene lachte bij het dankbedd, dat de vacantie nu misschien dubbel zoo lang zou